

Załącznik do uchwały nr 54/2018
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Lublinie
z dnia 26 czerwca 2018 r.

**Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie
przewidzianych do dofinansowania w roku 2019**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Lublin, czerwiec 2018 r.

Lista przedsięwzięć priorytetowych na rok 2019 została opracowana w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799) z uwzględnieniem postanowień zawartych

w strategicznych oraz regionalnych dokumentach programowych:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Program wodno-środowiskowy kraju,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Program Gospodarki Wodnej Województwa Lubelskiego,
- Program małej retencji województwa lubelskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2012 – 2032,
- Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego,
- Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego,
- Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej,
- Program ochrony powietrza dla strefy – Aglomeracja Lubelska,
- Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na lata 2017 – 2020,
- Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017 – 2020,
- Priorytety województwa lubelskiego w zakresie projektów ekologicznych w roku 2019 przekazane przez Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie.

Priorytety horyzontalne

1. Wsparcie osiągnięcia wskaźników środowiskowych wynikających z obowiązujących norm prawnych krajowych i europejskich.
2. Dążenie do efektywnego wykorzystania finansowania ze środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska, w szczególności służących zmniejszania energochłonności i emisyjności gospodarki oraz rozwojowi modelu gospodarki o obiegu zamkniętym.

1. Oś priorytetowa – Człowiek.

Przedsięwzięcia z zakresu edukacji i kultury ochrony środowiska

- 1) Przedsięwzięcia edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej.
- 2) Przedsięwzięcia dotyczące poprawy infrastruktury edukacyjnej dzieci i młodzieży szkolnej, w tym wyposażenie pracowni szkolnych, tworzenie minio ogrodów botanicznych i miniarboretów przy placówkach, w których prowadzona jest edukacja ekologiczna, a także tworzenie i rozwój ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych.
- 3) Przedsięwzięcia organizacji pozarządowych i wyznaniowych z zakresu kształtowania postaw prośrodowiskowych i kultury dbałości o środowisko, w tym podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko a stylem zdrowego trybu życia.
- 4) Przedsięwzięcia kulturalne promujące postawy prośrodowiskowe, kształtowanie kultury dbałości o środowisko, w szczególności podejmowania decyzji konsumenckich z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych, a także podkreślające związek między kulturą dbałości o środowisko a stylem zdrowego trybu życia.
- 5) Przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej parków narodowych, muzeów, ogrodów zoologicznych i ogrodów botanicznych.
- 6) Przedsięwzięcia edukacyjne z zakresu rolnictwa ekologicznego, upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej i metod oraz celów produkcji rolniczej metodami ekologicznymi.
- 7) Przedsięwzięcia edukacyjne z zakresu popularyzacji zagadnień związanych z wykorzystaniem energii odnawialnej, w tym modelowych rozwiązań technologicznych.

2. Oś priorytetowa – Biosfera.

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony bioróżnorodności i równowagi ekosystemów

- 1) Przedsięwzięcia służące zachowaniu różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt, roślin, grzybów, w szczególności w parkach narodowych, rezerwatach i w innych formach obszarowych ochrony przyrody, w tym ochrona pomników przyrody oraz obiektów przyrody nieożywionej.
- 2) Przedsięwzięcia z zakresu restytucji i reintrodukcji gatunków, rehabilitacji zwierząt dziko żyjących i wsparcia funkcjonowania ośrodków rehabilitacji zwierząt, a także zwalczania gatunków inwazyjnych.
- 3) Przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie antropopresji na gatunki i siedliska poprzez optymalne ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, w tym budowa infrastruktury transportu rowerowego o charakterze ponadlokalnym.
- 4) Przedsięwzięcia z zakresu rozwoju rolnictwa ekologicznego, w szczególności prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi, położonych na obszarach ochrony przyrody.

- 5) Przedsięwzięcia dotyczące kształtowania warunków i zasad gospodarki leśnej w lasach publicznych i prywatnych przy pełnym zachowaniu funkcji ekologicznych i społecznych lasów.
- 6) Przedsięwzięcia z zakresu monitoringu przyrodniczego.
- 7) Przedsięwzięcia z zakresu ochrony i rozwoju ekosystemów obszarów zurbanizowanych.
- 8) Przedsięwzięcia z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska, w tym poważnym awariom i likwidacji ich skutków, w szczególności wsparcie Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego, doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony środowiska, w szczególności ochrony przeciwpożarowej w lasach.
- 9) Przedsięwzięcia obejmujące działania dotyczące adaptacji do zmian klimatu, m.in. zwiększenie naturalnej retencji wód oraz zwiększenie absorpcji CO₂, w szczególności poprzez budowę, rozwój i modernizację obiektów małej retencji, zwłaszcza wykorzystujących energię wody, a także ochronę i prace odtworzeniowe naturalnych ekosystemów, w których występuje retencja wody oraz realizacja zadań związanych ze zwiększeniem lesistości oraz zapobieganiem i likwidacją szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne.
- 10) Przedsięwzięcia z zakresu przyrodniczej rewaloryzacji parków i ogrodów zabytkowych.
- 11) Przedsięwzięcia z zakresu likwidacji skutków intensywnego działania zjawisk naturalnych, stanowiących zagrożenie dla środowiska na terenie województwa, po potwierdzeniu ich wystąpienia przez wojewodę.
- 12) Przedsięwzięcia z zakresu usuwania skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego, w tym likwidacja "dzikich wysypisk", w szczególności na obszarach leśnych i cennych przyrodniczo.

3. Oś priorytetowa – Technologia.

Przedsięwzięcia z zakresu technologii przyjaznych środowisku naturalnemu

- 1) Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji sanitarnej zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- 2) Przedsięwzięcia dotyczące systemowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej na terenach o zabudowie rozproszonej, w szczególności budowy, rozwoju i modernizacji lokalnych sieci kanalizacyjnych, w szczególności na terenach poza aglomeracjami ujętymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, z możliwością realizacji zadań dotyczących zaopatrzenia w wodę jako elementu uzupełniającego.
- 3) Przedsięwzięcia dotyczące budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej, a także indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych, przydomowych oczyszczalni ścieków, w ramach dedykowanego programu, pod warunkiem efektywności ekonomicznej.
- 4) Przedsięwzięcia mające na celu zmniejszenie zużycia wody i emisji ścieków w przemyśle, a także budowa zakładowych oczyszczalni/podczyszczalni ścieków przemysłowych.

- 5) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju i modernizacji infrastruktury zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.
- 6) Przedsięwzięcia prowadzące do zwiększania udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł rozproszonych.
- 7) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju i modernizacji systemów kogeneracji wysokosprawnej, w szczególności z wykorzystaniem biomasy pochodzącej z lokalnych zasobów.
- 8) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju i modernizacji lokalnych sieci ciepłowniczych.
- 9) Przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie udziału odzysku lub recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów, w tym wykorzystania odpadów w procesach produkcji i odzysku energii z odpadów, w szczególności w miejscu wytworzenia, a także przygotowanie odpadów do ponownego użycia, w tym rozwój sieci napraw zepsutego i wymiany niepotrzebnego sprzętu domowego, w szczególności w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
- 10) Przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozwoju lub modernizacji instalacji przetwarzania odpadów na surowce użyteczne, łatwo zbywalne lub półprodukty.
- 11) Przedsięwzięcia dotyczące optymalizacji ogólnodostępnych dla mieszkańców punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności prowadzące do rozwoju selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych.
- 12) Przedsięwzięcia służące ograniczaniu i unikaniu emisji powierzchniowej.
- 13) Przedsięwzięcia służące ograniczaniu i unikaniu emisji liniowej, w szczególności rozwój transportu bezemisyjnego.
- 14) Przedsięwzięcia służące odzyskowi energii z odpadów, w szczególności technologii przetwarzania odpadów biodegradowalnych i rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów w tym zakresie, w tym budowa, rozwój i modernizacja biogazowni i instalacji wykorzystujących biogaz pozyskiwany z instalacji odgazowywania składowisk i komór fermentacyjnych oczyszczalni ścieków.
- 15) Ograniczanie energochłonności w przemyśle, w gospodarstwach domowych i sektorze publicznym, w szczególności w budownictwie, w tym wspieranie budownictwa niskoenergetycznego – inwestycji polegających na budowie obiektów użyteczności publicznej o niemal zerowym zużyciu energii w rozumieniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r.
- 16) Przedsięwzięcia służące poprawie efektywności gospodarowania energią przez rozwój systemów magazynowania energii.
- 17) Przedsięwzięcia dotyczące zakupu i wyposażenia pojazdów służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska.
- 18) Przedsięwzięcia dotyczące gospodarowania odpadami pochodzącymi z wypadków w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy.

4. Oś priorytetowa – Synergia.

Przedsięwzięcia wspierane w celu wzmocnienia efektów polityki ochrony środowiska innych instytucji publicznych, społeczeństwa obywatelskiego, naukowych i instytucji otoczenia biznesu.

- 1) Przedsięwzięcia finansowane w ramach programów wspólnych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w szczególności:
 - Program priorytetowy „Czyste powietrze”,
 - Program priorytetowy „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”,
 - Program priorytetowy „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”.
- 2) Przedsięwzięcia realizowane w ramach programów rządowych, w szczególności:
 - Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
 - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
 - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.,
 - Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski,
 - Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020,
 - Plan Rozwoju Elektromobilności „Energia do Przyszłości”,
 - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022,
 - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - Program wodno-środowiskowy kraju,
 - Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
 - Plan Utrzymywania Wód,
 - Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.
- 3) Przedsięwzięcia finansowane ze środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych.
- 4) Przedsięwzięcia z zakresu państwowego monitoringu środowiska, w szczególności zwiększanie możliwości technicznych kontroli przestrzegania norm ochrony środowiska.
- 5) Przedsięwzięcia instytucji społeczeństwa obywatelskiego z zakresu kształtowania postaw prośrodowiskowych.
- 6) Przedsięwzięcia realizowane w ramach regionalnej polityki ochrony środowiska, w szczególności na podstawie:
 - Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023,
 - Program Gospodarki Wodnej Województwa Lubelskiego,
 - Program małej retencji województwa lubelskiego,
 - Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022,
 - Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2012 – 2032,
 - Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego,

- Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego,
 - Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej,
 - Program ochrony powietrza dla strefy – Aglomeracja Lubelska.
- 7) Przedsięwzięcia instytucji naukowych oraz projekty badawcze i badawczo-rozwojowe istotne z punktu widzenia priorytetów ochrony środowiska, w szczególności dotyczące odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii.
 - 8) Przedsięwzięcia instytucji otoczenia biznesu, w szczególności z zakresu upowszechnienia wiedzy o możliwościach finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
 - 9) Przedsięwzięcia instytucji finansowych działających w obszarze ochrony środowiska.